

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

Hästaböcker ur ett genusperspektiv

En kvalitativ studie om hur genus, kroppsideal och klass framställs i hästaböcker för barn.

Horse Books from a Gender Perspective

A Qualitative Study on How Gender, Body Ideals and Class Are Represented in Horse Books for Children.

Maja Tegelid

Akademien för utbildning, kultur
och kommunikation

Svenska

Examensarbete i lärarutbildningen

Avancerad nivå

15 hp

Handledare: Magnus Jansson

Examinator: Niclas Johansson

HT18

År 2019

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

Akademien för utbildning
kultur och kommunikation

EXAMENSARBETE

Kurskod SVA019
HT18 2019

SAMMANDRAG

Maja Tegnelid

Hästaböcker ur ett genusperspektiv

En kvalitativ studie om hur genus, kroppsideal och klass framställs i hästaböcker för barn.

Horse books from a gender perspective.

A Qualitative Study on How Gender, Body Ideals and Class Are Represented in Horse Books for Children.

2018

Antal sidor: 37

Hästaböcker är en populär genre bland flickor. Syftet med studien är att undersöka hur genus representeras i fyra hästaböcker. Studien undersöker även vilka normer som synliggörs utifrån kroppsideal, klass och utseende. Jag har i studien läst fyra hästaböcker riktade till åldrarna 6-9 år och utifrån böckerna analyserat representationen av genus samt normer utifrån kroppsideal, klass och utseende. Genom analyser av karaktärernas egenskaper, utseende och beteende diskuteras genus, kroppsideal och klass. Genom denna studie konstaterar jag att de flesta karaktärer, både manliga och kvinnliga, frångår de traditionella könsrollerna. De kroppsformer som visas är smala kroppar och den socioekonomiska klass som skildras är medelklass.

Nyckelord: genus, hästaböcker, hästflickor, kroppsideal, klass, utseende

1. Inledning	4
1.1 Syfte	5
1.2 Uppsatsens disposition	5
1.3 Primärt undersökningsmaterial.....	6
1.4 Bakgrund och tidigare forskning	7
1.4.1 Metod för analys	7
1.4.1.1 Karaktärer.....	8
1.4.1.2 Genus	9
1.4.1.3 Klass	10
1.4.1.4 Normer	11
1.4.1.5 Kroppsideal	11
1.4.1.6 Ridsporten.....	11
1.4.2 Tidigare forskning	12
2 Analys/Tolkning	14
2.1 Hästdetektiverna	14
2.2 Alla älskar Sigge.....	19
2.3 Joanna får en egen häst	21
2.4 Flisans osynliga häst.....	25
2.5 Jämförelse av böckerna	30
3 Avslutning.....	32
3.1 Metodisk reflektion	33
3.2 Slutsats.....	33
3.2.2 Vidare forskning.....	34
Referenser	35
Bilaga 1	37

1. Inledning

Barn kommer i kontakt med barnlitteratur både i skolan och i många fall även på fritiden. Enligt Skolverket (2017:252) ska eleverna få möjlighet att möta olika former av skönlitterära texter. Genom dessa skönlitterära texter ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin förståelse för omvärlden, sitt språk och även den egna identiteten.

Lena Kåreland (2013:46) skriver att barnlitteraturen omfattar flertalet genrer som är unika för just böcker riktade till barn. Dessa genrer kan till exempel beröra skolan, vara böcker riktade till pojkar eller flickor eller folksagor. Kåreland (2013:46) skriver vidare att genrerna utvecklas i takt med samhället. Studier har visat att vid val av litteratur väljer pojkar ofta spänning och action medan flickor vill känna igen sig och därmed föredrar böcker om familj och relationer (Kåreland, 2013:91). Läsaren ses ofta som en medskapare av texten i modern litteraturpedagogik. "Läsningen är den konkreta handling genom vilken textens bestämmelse fullbordas." (Kåreland, 2013:91). Utifrån detta sammanhang kan man fundera över huruvida barn identifierar sig med karaktärerna de läser om i böckerna. En karaktär som är barn tycks vara lättare att identifiera sig med än en vuxen karaktär. Genom möte med flera olika karaktärer med olika personligheter kan idéer testas både i fantasin och i verkligheten. Sedan utvecklas identiteten genom att barnet antingen tar avstånd från eller tar efter de olika intryck och förebilder som barnet stöter på (Kåreland, 2013:91-92). Kvinnors och flickors självbild och kroppsuppfattning påverkas av den ideala smala kroppsform som förmedlas via media. Studier har visat att internalisering av smala kroppsideal hos flickor påbörjas redan i 9-årsåldern (Lindwall, 2011:226).

Ridsporten är en stor sport i Sverige, där den större andelen utövare är kvinnor. Att hålla på med hästar är ett kostsamt fritidsintresse och det är inte alla som har råd. Undersökningar visar att hästböcker är med i toppen på listor med böcker som flickor väljer att läsa (Asklund, 2013:244). Jag har sedan jag var liten haft ett stort intresse av hästar och under min uppväxt har jag läst många hästböcker. Dagens hästböcker berör oftast inte bara livet i stallet utan inkluderar ofta även karaktärernas sociala liv. Då många flickor läser hästböcker vill jag ta reda på hur normer, såsom kroppsideal, genus och ekonomisk klass, synliggörs i böckerna. Kristin Hallberg skriver i en artikel att hästböcker som en litterär genre som förtjänar att tas på allvar (2003:35). Hon beskriver hästböcker som litteratur för flickor då de oftast handlar om flickor och skrivs av kvinnliga författare. Livet som

hästflicka framställs som en slags frihet, en väg att undgå den normativa flickrollen (Hallberg, 2003:38).

1.1 Syfte

Syftet med studien är att undersöka hur genus representeras i fyra hästböcker riktade till åldrarna 6-9 år. Studien tar även reda på vilka normer som framställs i böckerna med avseende på utseende, kroppsideal och ekonomisk klass. Studiens resultat kan underlätta för lärare att göra välgrundade beslut i valet av litteratur att använda i undervisningen till barn i åldern 6-9 år.

1.1.1 Forskningsfrågor

1. Hur framställs karaktärernas genus i den valda litteraturen?
2. Vilka normer med avseende på utseende, kroppsideal och klass representeras i den valda litteraturen?

1.2 Uppsatsens disposition

Det första kapitlet innehåller en inledning, studiens syfte och forskningsfrågor, studiens urval samt presenterar de skönlitterära böcker som ingår i studien. Fortsättningsvis i kapitlet redovisas den metod som använts vid analysen samt metodiska och teoretiska utgångspunkter. Första kapitlet avslutas med tidigare forskning. I kapitel 2 redogörs studiens analyser först en bok i taget sedan en jämförelse mellan alla böcker med koppling till tidigare forskning. Det sista kapitlet innehåller en avslutande slutsats, en metodisk reflektion samt tankar om vidare forskning.

1.3 Primärt undersökningsmaterial

Till studien har fyra hästböcker riktade till åldrarna 6-9 år valts ut. Urvalet baserades på fyra kriterier: kapitelböcker, att de var skrivna på 2000-talet, att de var riktade till 6-9 år samt att de handlade om hästar. Böckerna skulle även vara svenska originalverk. Jag ville ha kapitelböcker då de oftast innehåller mer text, vilket genererar mer material att analysera. Antalet fyra böcker kändes lagom då jag hade fler områden (genus, kroppsideal, utseende och klass) att behandla i analysen. Om jag endast skulle analyserat utifrån exempelvis genus hade fler böcker varit aktuella. Då de flesta böckerna som finns ingår i serier försökte jag även hitta någon bok som var fristående. Alla böcker är kapitelböcker varav tre ingår i serier och en bok är fristående. Tre av böckerna är utgivna av större bokförlag och en av böckerna, den fristående är utgiven av ett mindre förlag. De böcker som valts ut från serier är den första delen för att få större möjlighet till en detaljerad karaktärsbeskrivning. Jag har även valt att analysera några bilder ur böckerna för att se hur karaktärerna framställs utifrån utseende och kroppsform. Nedan presenteras böckerna med författare, illustratör, utgivningsår samt bokförlag.

1. Hästdetektiverna- *Mysteriet med den blodröda ponnyn*. Skriven av Catharina Hansson. Illustrerad av Lena Furberg. Utgiven 2013 av bokförlaget Semic. Del 1 i serien Hästdetektiverna.

Noa och Alex är bästa vänner och de älskar att vara i stallet med hästarna. De älskar också att lösa mysterier. En kväll när de kommer till stallet har en av ridskolans ponnyer blivit attackerad i hagen och de får lösa mysteriet tillsammans.

2. Alla älskar Sigge. Skriven av Lin Hallberg. Illustrerad av Margareta Nordqvist. Utgiven 2004 av Bonnier Carlsen bokförlag. Del 1 i serien BUS (Brobyungarnas shettisar)

Elina ska äntligen få börja rida på en ridskola. Hos ridläraren Ingela finns det många söta shetlandsponnyer men Sigge är sötast tycker Elina. Läsaren får följa Elina när hon lär sig rida och sköta om hästarna i stallet.

3. Joanna får en egen häst. Skriven av: Malin Eriksson. Illustrerad av Anna Windborne-Brown. Utgiven 2008 av Kikkuli förlag AB. Fristående bok.

Joanna ska få en egen häst av sina föräldrar. Men att hitta rätt häst verkar inte vara så enkelt. Läsaren får följa Joanna i hennes jakt på en egen häst genom hästannonser och provridningar.

4. Flisans osynliga häst. Skriven av Pia Hagmar. Illustrerad av Sylvia Brunke. Utgiven 2004 av B. Wahlström. Del 1 i serien om Flisan.

Flisan känner sig ensam, hennes bästa kompis har hittat en annan bästis. Pappa arbetar oregelbundna tider och mamma bara pratar i telefon med jobbet när hon kommer hem. I Flisans fantasi dyker Manolito upp, en häst bara hon kan se. Manolito blir Flisans bästa vän och han följer henne överallt.

1.4 Bakgrund och tidigare forskning

Avsnittet börjar med att beskriva metoden för analys av litteraturen. Därefter presenteras metodiska och teoretiska begrepp som används i analysen av böckerna dessa är karaktärer, genus, klass, normer, kroppsideal samt ridsporten. Kapitlet avslutas med tidigare forskning om hästböcker och böcker för flickor.

1.4.1 Metod för analys

I studien har en kvalitativ analys av materialet tillämpats. Vid läsning av litteraturen har jag utgått från frågor som är baserade på forskningsfrågorna. Jag kallar dessa frågor för undersökningsfrågor:

- Vem är huvudperson? Vilka centrala bipersoner finns? Hur är de beskrivna (genus, kroppsform, personlighet)?
- Hur skildras berättelsens miljö och karaktärer utifrån ett klassperspektiv (socioekonomiska förhållanden, etc.)?
- Är genus, kroppsform och klass något som tematiseras i boken? Finns det konflikter, spänning, budskap som kan kopplas till just genus och klass?

Undersökningsfrågorna finns även bifogade i Bilaga 1. När jag formulerade undersökningsfrågorna utgick jag från forskningsfrågorna och funderade på vad jag behövde ta reda på i analysen på för att besvara dem. Därefter framkom dessa undersökningsfrågor som användes till alla böcker. Då studien undersöker genus, kroppsideal och klass valde jag att analysera både huvudkaraktären och bika­raktärer. Detta för att skapa en tydlig bild över vilka olika egenskaper och beteenden som representeras i den valda litteraturen. Jag läste en bok i taget och påbörjade sedan skrivandet av bokens analys innan jag gick vidare till nästa. Det gjorde det enklare för mig att hålla isär böckernas handling och karaktärer. Vid läsning av böckerna har undersökningsfrågorna kodats med hjälp av färgglada stickers, där en fråga representeras med en färg. Det förenklade analysen av materialet. Efter att jag läst och analyserat alla böckerna jämförde jag böckerna med varandra. I alla böcker har en eller flera bilder valts ut utifrån hur de kan svara på undersökningsfrågorna. Bilderna presenteras efter varje boks analys med bildtext under, som förklarar vilka normer som synliggörs i bilderna.

1.4.1.1 Karaktärer

Maria Nikolajeva (2017:167-168) skriver att en karaktär kan beskrivas som rund eller platt. En rund karaktär har flera olika egenskaper och kan kallas för flerdimensionell, medan den platta karaktären oftast har endast en egenskap. En platt karaktär är ofta enkel att i förväg räkna ut hur hen kommer agera i olika situationer eftersom hen bara har en egenskap. En person som har ett drag som representerar en grupp kallas för stereotyp (Nikolajeva, 2017:168). Simon Lindgren (2009:91) skriver att stereotyper utgår från vissa egenskaper som kopplas till en grupp. Stereotyper kan ses som negativa i den bemärkelsen att de ser till gruppens egenskaper istället för individens egenskaper.

En huvudkaraktär är den karaktär som historien kretsar kring. I en berättelse skiljer man på huvudkaraktärer och bipersoner. Huvudkaraktären är i de flesta fall den som medverkar på flest sidor i boken och det är oftast huvudkaraktärens bild som skildras. Nikolajeva (2017:237-238) skriver om två grundläggande sätt för författare att använda berättaren. Det ena är berättaren i tredjeperson och det andra är jagberättaren. Tredjepersonsberättaren benämner alla karaktärer med han eller hon medan jagberättaren är då en av karaktärerna omnämns som jag. De flesta barnböckerna berättas i tredjeperson eller jagform. Berättelser som skrivs i jagform

handlar oftast om huvudkaraktären och kan endast beskriva berättarens tankar. Det innebär att läsaren får en subjektiv, ensidig bild av händelserna (Nikolajeva, 2017:242). Berättande i jagform kan även kallas personligt berättande, medan berättande i tredjeperson kan kallas opersonligt berättande. Opersonligt berättande finns i fyra olika typer. Allvetande, begränsat allvetande, objektiv och introspektiv. Den vanligast förekommande i modern barnlitteratur är introspektiv, som berättar allt utifrån endast en karaktärs perspektiv. Det introspektiva berättandet skildrar därmed endast en karaktärs tankar, känslor och kunskap. Vidare skriver Nikolajeva att karaktärer i litteratur presenteras för läsaren genom sina tankar, sitt beteende, sitt utseende och kommentarer som kommer från berättaren eller andra karaktärer. Läsaren skapar sig då en bild av karaktären genom att plocka ut relevant information. Detta görs genom att läsaren drar slutsatser som baseras på karaktärens beteende utifrån delar av information som finns i texten (2017:164).

1.4.1.2 Genus

Begreppet genus används ofta för att skilja individens socialt konstruerade från det biologiska könet. Maria Nikolajeva (2017:192) beskriver att det socialt konstruerade genuset är det som är relevant i en litterär analys, inte det biologiska könet. Begreppet social konstruktion används för att förklara hur människor förstår sin sociala omgivning. Begreppet har utvecklats vidare inom kritiska teorier som genus och queer för att visa att fenomen som kön och identitet inte är oundvikliga eller givna. Sociala konstruktioner är resultatet av mänsklig samverkan och kollektivt handlande. De förstås genom att de fångar attribut, betydelser och egenskaper som tillskrivs olika fenomen. Till exempel så använder sig små barn av attribut för att berätta om en persons kön. Dessa attribut kan vara att långt hår, smink och högklackade skor innebär att det är en kvinna. Barnet som beskriver ser inte till personens biologiska kön eller fysiska kropp, utan tolkar utifrån kännetecknen för hur en kvinna ser ut (Genus.se, u.å). Nikolajeva (2017:193) har en tabell över kvinnliga och manliga egenskaper som jag vill lyfta fram:

Män/pojkar	Kvinnor/flickor
starka	vackra
våldsamma	aggressionshämmande
känslokalla, hårda	emotionella, milda
aggressiva	lydiga
tävlande	självuppoftande
rovgiriga	omtänksamma, omsorgsfulla
skyddande	sårbara
självständiga	beroende
aktiva	passiva
analyserande	syntetiserande
tänker kvantitativt	tänker kvalitativt
rationella	intuitiva

Tabell 1. Nikolajeva (2017:193).

Karaktärerna behöver inte följa detta schema men det underlättar en analys av stereotyper som kan förekomma bland karaktärerna (Nikolajeva, 2017:192).

1.4.1.3 Klass

I boken *Litteraturteori* av Paul Tennygart beskrivs ett marxistiskt perspektiv bestående av en ekonomisk struktur, vilken kan beskrivas som samhällets bas. Det är denna bas som styr hur människor tänker. Den har även en så kallad överbyggnad där kultur, juridik och politik ingår. Om en förändring sker i den ekonomiska basen, förändras även hela överbyggnaden (2010:96). I en marxistisk litteraturanalys handlar det om att analysera hur den ekonomiska basen påverkar litteraturen, som är en del av överbyggnaden. Ett viktigt begrepp inom den marxistiska litteraturteorin är klass. En mänsklig individ kan inte välja bort sin klasstillhörighet men den är heller ingen fast identitet (Tennygart, 2010:96). "Klass är ett relativt begrepp, och klasstillhörighet betyder bara någonting i relation till andra människors klasstillhörighet." (Tennygart, 2010:96).

1.4.1.4 Normer

Carl Åkerlund (2011:6) beskriver normer som oskrivna regler och föreställningar som formar samhället. Hos individen handlar det om värderingar som finns där som man själv är medveten om eller inte. Normerna i samhället utgör sociala relationers gränser och förväntningar. Det finns normer om hur du ska uppföra dig runt andra människor, som att inte gå in i andra människor på gatan. När normerna följs är det oftast ingen som reflekterar över att de finns men om någon bryter mot dem märks de desto mer. Normer har en makt i samhället. Vissa normer kan påverka vem eller vilka som har makt i samhället. Om till exempel en kvinna presenterar sin nya pojkvän eller en man har skjorta och byxor på sig på ett arbetsmöte är det oftast ingen som reagerar. Men om en kvinna istället presenterar sin nya flickvän eller en man har på sig kjol och nagellack på ett arbetsmöte bryter de mot normen om hur en kvinna respektive man förväntas vara. Att tillhöra ett av könen man eller kvinna är även det en norm som individer i samhället väntas följa (Åkerlund, 2011:6).

1.4.1.5 Kroppsideal

Kroppar existerar både i kulturella och sociala sammanhang. Utifrån ett sociokulturellt perspektiv kan man diskutera betydelsen kroppen har för en individs självkänsla. Den referensram som individen utgår från i bedömningen av sin egen kropp, är tydligt kopplad till de kroppsideal som råder i samhället. (Lindwall, 2011:221). Kroppsuppfattningen har en viktig roll i utvecklandet av självkänslan. En negativ uppfattning av den egna kroppen har identifierats som en central del i flera svåra hälsoproblem hos flickor och kvinnor (Lindwall, 2011:223). Lindwall skriver vidare om många faktorer som kan bidra till en negativ kroppsuppfattning. Tre faktorer som speciellt har uppmärksammats är upplevd press att vara tunn/smäl, medvetenhet om smala/tunna kroppsideal i media och internalisering av tunna/smala kroppsideal (Lindwall, 2011:225).

1.4.1.6 Ridsporten

Nina Nikku (2005:29) skriver om ridsporten som en kvinnodominerad sport, då ca 85% som utövar sporten är kvinnor. Hästsporten är den näst största sporten i Sverige

enligt Nikku (2005:29). Hon beskriver att strävan efter framgång och makt ofta går hand i hand med omhändertagande och pysslande. Men alla som håller på med ridsport kan ha olika mål. Vissa rider för nöje eller motionens skull och vissa för att de vill bli framgångsrika och tävla i höga klasser. Till skillnad från fotboll, där målet är att träna för att spela matcher mot andra lag, kan en ryttare sätta egna mål som passar individen. Det finns även en gemenskap i stallet som kretsar kring hästen. Själva ridningen är en liten del i allt arbete som behöver göras i stallet så som att fodra, mocka, pyssla om hästen bland annat. Hästen blir central i stallkulturen och stallet blir en samlingspunkt för alla intresserade oavsett ålder och nivå (Nikku, 2005:31).

1.4.2 Tidigare forskning

Susanna Hedenborg (2006:21) beskriver tre typer av hästböcker, dessa är vildhästboken, den klassiska hästboken och tamhästboken. Vildhästboken skildrar en vildhästs tankar och liv. Den klassiska hästboken handlar om en pojke som finner en vildhäst och tämjer den. Den klassiska hästboken är inte lika vanligt förekommande idag som den var på 1940-och 1960-talet, då arbetet med hästar var något som utfördes av män (Hedenborg, 2006:26). Tamhästboken skildrar livet på en ridskola, handlar om en flicka som ofta drömmer om en egen häst och berör ofta kamratrelationer. Vidare skriver Hedenborg (2006:21) att begreppet hästbok är svårdefinierat, men oftast ses den moderna hästboken som en typisk flickbok. Hon skriver att i stallet som skildras i moderna hästböcker är det kvinnliga könet överrepresenterat. I modern litteratur om hästflickan tar det sociala livet en stor plats i jämförelse med äldre hästböcker. Äldre hästböcker handlar oftast om flickor eller pojkar som tar hand om en häst och det är just stallmiljön som skildras, det sociala livet beskrivs inte i samma utsträckning som i dagens hästbok. Hästböcker har på senare år invaderats av andra teman som romantiska heterorelationer men den kärleken konkurrerar sällan med karaktärernas kärlek till hästen (Asklund, 2013:254).

Hedenborg har i sin studie läst tre hästböcker, varav två är äldre och en är mer modern. Hon finner att stallarbetet tar upp en stor del av barnens tid (2006:23). Tiden som läggs ner på stallarbete är inget som problematiseras i böckerna utifrån

huvudkaraktärernas perspektiv, för dem kommer stallarbetet i första hand. Stallets hårda arbete blir istället problematiserat av föräldrar, som anser att skolarbetet ska komma i första hand. Ett klassperspektiv inom ridsporten skildras i Hedenborgs studie, där hon skriver att svenska hästböcker är mer realistiska än hästböcker från England eller USA. Detta beror på att i England och USA ses ridsporten som en sport för överklassen, vilket gör att inte lika många har chansen att känna igen sig i hästböckerna som i svenska hästböcker. Sveriges politiker satte på 1940-talet upp ett mål om att ridningen skulle vara en folksport som var tillgänglig för alla (2006:22).

Helen Asklund (2013:245) beskriver hästkulturens olika delar med hjälp av Lisbeth Rostgårds sammanställning. Den är uppdelad i tre delar, cirklar, där den yttersta cirkeln innefattar de flickor som drömmer och läser om hästar men inte är i stallet, de kallas hästdrömsflickorna. I den mittersta cirkeln finns ridflickorna, de flickor som rider på ridskola någon dag i veckan. I den innersta cirkeln finns hästflickorna, som inte bara kommer till stallet för en ridlektion, de tillbringar största delen av sin fritid i stallet, har vänner där och sköter en häst. Asklund (2013:253) skriver om att det hårda stallarbetet är något som skiljer hästflickan från ridflickan. Ridflickan kommer till stallet och rider för att sedan åka hem, medan hästflickan stannar kvar och utför de stallsysslor som krävs för att hästen ska ha det bra. Det finns enligt Asklund (2013:244) relativt lite forskning runt hästflickan ur en litteraturvetenskaplig synvinkel.

Det är inom det etnografiska och sociologiska fältet den mesta forskningen om hästflickor har bedrivits, medan relativt litet intresse hittills har ägnats åt att ur litteraturvetenskaplig synvinkel studera och analysera hur bilden av hästflickan, stallivet och dess betydelse för identitetsskapande formas i hästboken. (Asklund, 2013:244)

Det behövs även mer forskning i flickors sportutövande och hästsporten enligt Asklund (2013:244).

Flickböcker är böcker skrivna för målgruppen unga kvinnor och flickor enligt Boel Westin (1994:10). Flickboken skildras utifrån ett kvinnligt perspektiv på världen, hemmet och livet. Under mitten av 1800-talet uppstod flickboken som genre i syfte att borgarklassens döttrar skulle få ta del av lämplig litteratur medan de väntade på att få ingå äktenskap. Åldern för att få gifta sig flyttades till 18-19 års ålder istället för tidigare 13-15 år. Därmed behövde de unga kvinnorna sysselsättas på lämpligt sätt. Eftersom kvinnor på den tiden ansågs vara ansvariga för skötsel av hemmet och

barnen, var det viktigt att flickorna lärde sig att vara en god mor och maka (Westin, 1994:11). Den fortsatta utvecklingen av flickboken resulterade i att beröra ämnen som hemmet, familj, vänskap och problematik med kärlek bland annat. Kåreland (2013:50) beskriver flickboken som en genre som skildrar relationer, vänskap och vardagsliv. Dagens flickbok tycks i stora drag beröra samma ämnen idag som den gjorde då den uppkom. Kåreland (2005:25) skriver i boken *Modig och stark- eller ligga lågt* att böcker där en pojke är huvudkaraktär tycks föredras av bokförlag då de oftast säljer bättre.

Mia Österlund (2013:171) skriver om bland annat flickans formgivning i sin artikel. Hon ger exempel på frågor som kan ställas till hur flickor visualiseras i bilderböcker. Några frågor som är relevanta för denna studie är hur flickan tecknas utifrån storlek, form, färg samt vilka kläder hon bär. Den bild som illustratören i en bilderbok skapar utgör ofta en föreställning av flickskap (Österlund, 2013:171).

2 Analys/Tolkning

I detta avsnitt presenteras böckerna en i taget. Presentationen börjar med en kort sammanfattning av bokens handling för att introducera läsaren för karaktärer och för analysen relevanta händelser. Därefter följer en analys utifrån de undersökningsfrågor som jag utgått från i varje bok (Bilaga 1). Efter analysen av varje bok presenteras bilder som jag valt ut, utifrån hur kroppsideal och utseende representeras i böckerna. Den sista delen i kapitlet sammanfattar analysernas resultat och jämför dem med varandra.

2.1 Hästdetektiverna

Hästdetektiverna- Mysteriet med den blodröda ponnyn handlar om Noa, som bor på en hästgård med sin familj och sin bästa vän Alex. Familjen består av mamma, pappa och lillebror Love. Alex bor med familjen på gården för att hon har det svårt hemma och för att hon älskar att vara i stallet lika mycket som Noa gör. En kväll när Noa och Alex ska gå ner till stallet och fodra hästarna ser Noa att någonting händer med en ponny ute i en hage i mörkret. En ponny, Ruben, har blivit helt täckt i röd färg, som Noa först tror är blod men vid en närmare blick är det "bara" färg. Alex och Noa bestämmer sig för att ta reda på vem som har sprayat Ruben med röd sprayfärg

och varför. De får tre misstänkta efter att ha kollat på den film som Noa lyckades filma i mörkret när hon bevittnade händelsen på avstånd. Till sist får de veta att det var en tjej i stallet, Filippa som ville ha fler följare till sin blogg så hon skickade ut sin kompis Vanessa att spraya hennes häst röd. Men Vanessa som inte visste något om hästar sprayade fel häst med färg. Vanessa och Filippa får tvätta av Ruben färgen i slutet av boken. Illustrationer förekommer i boken, de som jag valt ut för analysen presenteras efter textanalysen. Illustrationerna är utvalda i syfte att se hur utseende och kroppsideal framställs i boken.

Boken är skriven i jag-form och det är ur huvudkaraktären Noas synvinkel som boken läses. Det finns 11 medverkande karaktärer varav alla är flickor utom Noas pappa, lillebror Love och en storebror till en tjej i stallet. Karaktärerna med manligt kön har mindre roller i boken. De flesta karaktärerna i boken kan ses som runda och flerdimensionella då de har flera egenskaper (Nikolajeva, 2017:168). Bokens huvudkaraktär Noa lever de flesta hästtjejers dröm på en hästgård som hennes föräldrar äger och hon har en egen häst. Det nämns på flera ställen att hon är en flicka, men min uppfattning är att Noa är ett namn som oftast pojkar har. Statistik över namnet visar att 1542 män och 169 kvinnor har Noa som förnamn (SCB, u.å). Noa har långt hår, smal kroppsbyggnad och har många egenskaper som en flicka har enligt tabellen från Nikolajeva (2017:193). Bland annat beskrivs det på flera ställen i boken att hon inte är rädd för något så länge hennes bästa kompis Alex är med.

Det har blivit mörkt ute när Alex och jag ensamma går för att ge natthö till hästarna. Vinden jagar molnen över himlen så att ljuset från augustimånen kommer och går, som i en kuslig film. Fast vi är inte mörkrädda. I alla fall inte tillsammans. Alex och jag har hängt ihop sedan dagis och tillsammans är vi okrossbara. (Hansson & Furberg, 2015:3)

Detta citat visar att både Noa och Alex är beroende av någon annan för att känna trygghet. Fler egenskaper som Noa har är omtänksam, lydig och emotionell. Dessa är också egenskaper som nämns som typiskt kvinnliga egenskaper i tabell 1. Noa visar en emotionell och omtänksam sida när hon berättar om en häst som de hört om som blivit knivskuren då både hon och Alex grät, vilket visar att de bryr sig mycket om djur och vågar visa känslor. När tjejerna har upptäckt att någon är ute i hagen hos hästarna ringer Noa till sin bror för att be honom låsa dörren. Noa arbetar även i stallet varje söndag med att hjälpa alla mindre barn att göra iordning hästar till knatteridningen. Det visar att hon är lydig och

ordentlig då hon sköter sin uppgift. Min tolkning är även att boken skildrar en flitighet och plikttrogenhet som är en hästflickas dygd enligt Asklund (2013:252). En typisk manlig egenskap som Noa har är att hon är aktiv och för handlingen framåt. Hon tar tag i saker och är inte rädd för att säga till när någon inte gör som den ska i stallet.

Noas mamma beskrivs som en ordningsam kvinna som bestämmer mycket i familjen. Hon lugnar ner och är omtänksam och har nära till att visa känslor. Noas pappa är till skillnad från mamman väldigt slarvig och tankspridd. Han lyckas glömma saker ofta. Noas lillebror Love nämns endast i början av boken och han verkar inte ha något hästintresse då han inte följer med och ger hästarna mat utan istället är kvar i huset och ser på film. När Noa och Alex ska börja utreda mysteriet antar de att det är en "han" som har gjort det, innan de har kollat på filmen som Noa filmade under händelsen. Det tolkar jag som att de tänker att det oftast är killar eller män som gör dumma saker.

De flesta av bokens karaktärer har gott om pengar. Dels eftersom att ridsporten är väldigt dyr men också för att det på flera ställen skrivs om dyra prylar och kläder.

När jag tänker efter så kan jag faktiskt inte komma ihåg när hon och pappa senast gjorde något på egen hand. Det kan nog ha varit när jag var så liten att vi behövde barnvakt.[...] Ridskolan, hästarna, gården – det tar all tid. Pappa åker in till advokatbyrån tre dagar i veckan, men mamma, hon är alltid här, alltid på jobbet." (Hansson & Furberg, 2015:37)

I detta citat blir det tydligt att mycket arbete ligger bakom hästarna och gården. Men det visar även att det krävs mycket pengar. Pappan i familjen har ett arbete på en advokatfirma, vilket är ett höginkomstyrke.

Noas bästa kompis Alex är har även hon ett namn som jag förknippar som ett pojknamn. Enligt SCB (u.å.) har 7917 män och 262 kvinnor Alex som förnamn. I början av boken får läsaren veta att Alex bor hemma hos Noa på gården för att hon har varit med om jobbiga saker. Alex familjesituation beskrivs senare i boken, där mamman beskrivs som trött hela tiden och syskonen som bråkiga. Pappan reser mycket och när han är hemma blir det mycket bråk.

Olivia visste precis vilka knappar hon skulle trycka på. Alex ville alltid skydda deras mamma. När rektorn ringde om att brorsan hade skolkat, ja, då pluggade Alex ännu hårdare. När Olivia var ute på stan mitt i natten och blev hemkörd av polisen, ja, då var det Alex som

brukade släppa in henne i smyg och intyga för poliserna att mamma inte var hemma.
(Hansson & Furberg, 2015:106)

Här visar Alex en beskyddande sida som är av omtanke för sin mamma. Alex framställs även som en tålmodig person som har förmågan att hantera de knepigare hästarna. Hon är även väldigt arg och bestämd när hon avslöjar att Vanessa har sprayat Ruben med färg.

Filippa är en bloggare som framställs som en stereotyp influencer som får en massa prylar och pengar.

Jag har inte ens känt Filippa i en vecka, men det är kindpuss och åååå-ande och alltid en lång utläggning om någon ny pryl som hon köpt eller fått till sin häst. Hon har stått i vårt stall i fem dagar och kommit i sju olika outfits, oftast körande på sin sprillans nya tuggummirosa vespa. Filippa har nämligen en egen blogg. Hon är bara sexton, men verkar tjäna en hel del pengar på sitt bloggande. Dessutom får hon en massa prylar skickade till sig som olika företag skickar till henne. När något inte passar har hon gett det till mig och vi har ju alltid någon häst som behöver nytt. (Hansson & Furberg, 2015:55-56)

Det här citatet och fler punkter jag berört när det gäller klass anser jag visar att boken skildrar en övre medelklass där det finns gott om pengar. På fler ställen i boken blir det tydligt att det krävs en god ekonomi för att hålla på med ridsport. Ett citat som visar detta är: "När alla har satt igång med sina hästar står en liten knatte ensam kvar i stallgången och ser vilsen ut. Hon heter Molly och brukar ha olika barnflickor med sig till knatteridningen." (Hansson & Furberg, 2015:66). Enligt min uppfattning är det oftast familjer i övre medelklassen som har barnflickor, där föräldrarna har mycket fokus på karriären. Noas föräldrar äger en hästgård, vilket långt ifrån alla familjer har ekonomi för i medelklassen. Trots att många inom ridsporten inte har råd att leva det livet som skildras i boken så kan de relatera till det hårda arbete som stallet och hästarna kräver. Noas socioekonomiska klass blir tydlig i relation till Alex, som bor i en lägenhet och har en lägre socioekonomisk klass och även i relation till Filippa som har en högre ekonomisk klass.

Karaktären Filippa framställs även som utseendefixerad, då hon kommer till stallet i nya kläder varje dag och det ger intryck av att hon bryr sig mycket om hur hon ser ut. Filippas vän Vanessa framställs också som en person som är mån om sitt utseende. Hon beskrivs ha kläder som passar på fest och sprillans nya vita skor, vilket enligt min uppfattning inte passar att ha i stallet där man oftast blir smutsig.

Vanessa följer Filippa överallt i stallet, trots att hon inte tycker om hästar. Hon avgudar Filippa och tar alltid bilder till hennes blogg. Hennes personlighet som beskrivs är att hon verkar hata allt och alla (Hansson & Furberg, 2015:59).

En norm som synliggörs i böckerna är att de flesta kan mycket om hästar. De som inte kan så mycket om hästar blir utpekade som okunniga. I princip alla i boken vars utseende beskrivs har ljus långt hår. Till exempel när Noa och Alex ska lista ut vem som har sprayat hästen Ruben med röd sprayfärg, då beskrivs alla misstänkta som ljusa och blonda. Det enda som beskrivs i texten utifrån utseende är hår och kläder.

Bild 1. Furberg (2015:109)

Bilden föreställer Molly och hennes barnflicka, Filippa och hennes häst samt Noa och hennes häst. I denna bild synliggörs normer som flickor med långt hår och smala kroppar.

Bild 2. Furberg (2015:20)

Denna bild föreställer Alex och Noa, bilden visar en tjej (Alex) med kortare hår, vilket frångår den norm (flickor med långt hår) som förekommer i den övriga boken. Bilden visar även här smala kroppar.

2.2 Alla älskar Sigge

Alla älskar Sigge handlar om Elina som ska få börja rida på en ridskola. Hon har väldigt höga förväntningar på att få rida. I boken får vi även möta Elinas bästa kompisar Hanna, Mattis och Agnes som också ska börja på ridskolan. Första dagen får de en rundtur av ridläraren Ingela och fyra stora tjejer som redan rider på ridskolan. Elina blir förtjust i en ponny som heter Sigge. En av de stora tjejerna, Jossan, har också Sigge som sin favorithäst. En dag när Elina kommer till stallet har Sigge ont i ett ben. Då får hon rida på en annan häst istället. Hon tänker på Sigge varje dag och hon tjar på sin mamma att hon vill åka och hälsa på Sigge. När de åker till stallet är Sigge sämre och ska köras till veterinären. Sigge blir till slut bättre hos veterinären och får åka hem igen. Elina säger till Sigge i slutet av boken att hon ska bli världens bästa ponnytjej.

Alla mänskliga karaktärer som nämns vid namn är tjejer. De enda manliga karaktärerna som nämns är killarna i klassen som buar åt hästar och pappan. Pappan nämns bara på några få ställen i boken men läsaren får ingen information om honom förutom att han tröstar Elinas lillasyster vid ett tillfälle. Annars nämns han mest tillsammans med mamman när de är oroliga över Elina. De flesta karaktärerna har flera egenskaper och kan därmed ses som flerdimensionella (Nikolajeva, 2017:168). Huvudkaraktären Elina är en rund karaktär som beskrivs som en omtänksam och lite blyg tjej med många tankar i huvudet, tankar som handlar om hästar. Bokens handling berättas i tredjeperson och skildrar utifrån ett introspektiv endast Elinas tankar och perspektiv (Nikolajeva, 2017:239). Elina håller sig bakom sin mamma när de är på ridskolan för att ställa frågor till ridläraren första gången. ”Just nu är det fullt men, men du kan ställa dig på kö om du vill? [...] -Jag vill. Elina sneglade blygt på tanten, som skrev upp Elinas namn och telefonnummer på den stora tavlan som hängde innanför dörren.” (Hallberg, 2004:16-17). Här beskrivs Elinas blyga sida tydligt i texten. Hon håller gärna mamma i handen när hon ska prova nya saker, som att gå till första ridlektionen. En flicka i klassen som har en

egen häst frågar Elina om de galopperade på första ridlektionen, Elina vill då inte berätta för henne att de inte ens har ridit ännu. Elina visar här en tävlingsinriktad sida, då hon inte vill berätta sanningen för att tjejen ska tycka att hon är dålig. Elina har även en omtänksam sida. När Sigge blir sjuk är Elina väldigt orolig för honom och tänker mycket på hur han har det när hon inte är i stallet.

Elinas mamma är i början av boken orolig för att Elina ska bli besviken när hon börjar rida eftersom hon har så höga förväntningar på ridningen. Mamman höll själv på med hästar när hon var yngre och vill gärna att Elina också blir en hästtjej. När Elina har ridit några gånger blir mamman glad över att hon tycker så mycket om hästar.

Ingela som är ridlärare och ägare av ridskolan framställs som en vänlig men bestämd karaktär. Hon är snäll mot alla tjejerna i stallet men säger direkt ifrån om det är någon som gör fel. En dag när Elina och hennes vänner är glada och exalterade över att få komma till stallet springer de in i stallet. "Ingela som brukar se så snäll ut... Nu ser hon ut som hon gjorde när hon var arg på hästarna som ville smita ut genom grinden. Elina blir lite rädd." (Hallberg, 2004:51). Här visar Ingela den stränga och bestämda sidan. Direkt efter förklarar hon för tjejerna att man måste vara lugn i stallet för att ge hästarna lugn och ro. Sedan när hon informerat om det blir hon sitt vanliga snäll jag igen. Jossan förklarar för Elina att Ingela är sträng men att det är bra för då lär man sig mycket (Hallberg, 2004:53).

Agnes, Hanna och Mattis framställs precis som Elina som lite blyga och försiktiga. De är ofta nervösa över att prova på nya saker på ridskolan som att trava till exempel. De äldre tjejerna framställs som mer självsäkra, det kan bero på att de har varit i stallet längre än de yngre tjejerna. De vet även hur hästarna reagerar och hur de ska prata med Ingela.

Elinas familjs ekonomiska situation är svår att bedöma då bokens handling mest berör stallet och inte så mycket Elinas sociala liv. Det som går att få reda på är att familjen inte är fattig, då de har minst en bil och de har råd att låta Elina ha ett kostsamt fritidsintresse. Elina får arva en ridhjälm från grannflickan, vilket kan tolkas som att hennes familj inte slösar med pengar då de inte köper en ny hjälm när de inte vet om Elina kommer att tycka om att rida. Utifrån den information om familjens ekonomiska förutsättningar som nämns tidigare i texten tolkar jag det som att de inte är fattiga och skulle ha råd att köpa en hjälm till Elina.

De stora tjejerna som hjälper de mindre att göra iordning och leda hästarna visar omtänksamma sidor. Hanna, som är en försiktig tjej, är nervös för att prova på att trava för första gången och de andra tjejerna pratar på om hur busiga hästarna kan vara då tar hennes stora tjej henne intill sig och säger: “- De ska bara göra sig märkvärdiga. Så länge vi har Molly är det ingen fara.” (Hallberg & Nordqvist, 2004). Molly är en av ponnyerna på ridskolan. Första dagen på ridskolan har alla de små tjejerna med sig sina mammor. Ingen har med sig en pappa.

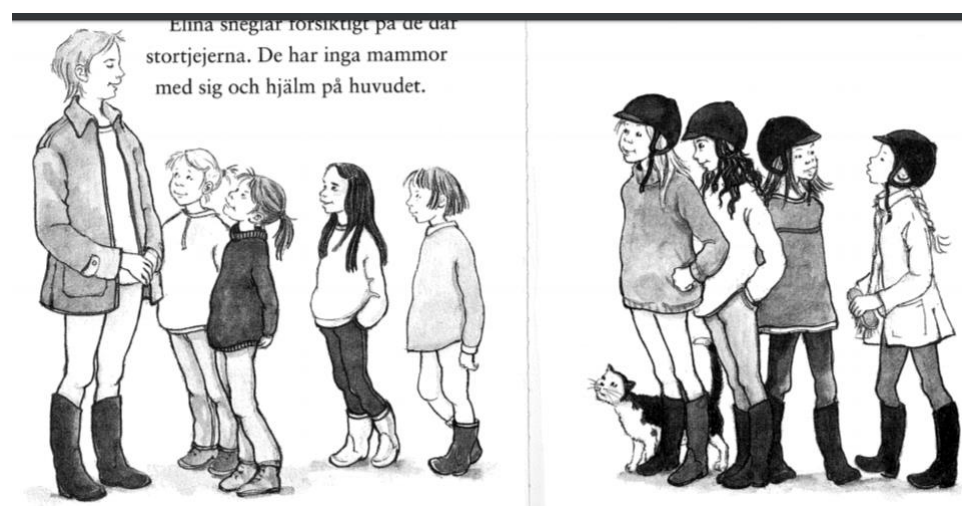

Bild 3. Nordqvist (2004:18-19).

Denna bild visar Elina och hennes vänners första dag på ridskolan. På bilden är ridläraren Ingela, Elina, Agnes, Mattis, Hanna, stortjejerna Jossan, Sara, Jenny och Linda. Alla har en smal kropp och de flesta har långt hår. Den som har kortast hår är ridläraren Ingela, som är vuxen.

2.3 Joanna får en egen häst

Joanna får en egen häst handlar om Joanna som ska få en egen häst. Hon bor på landet med sin familj och på deras gård finns ett stall. I familjen finns mamma, pappa och lillebror Tomas. I boken finns även Joannas vänner Anna, Ella och Maria. Anna och Ella har ett hästintresse men i skolan visar de mest intresse för pojkar. Maria är några år äldre än Joanna och de umgås bara på fritiden, inte i skolan. Läsaren får följa Joannas jakt på en egen häst, som inte är helt enkel. Det blir många provridningar av olika ponnyer innan hon hittar den rätta ponnyn, Flower. De köper Flower av en pojke som heter Josef. Han har blivit för lång för att rida henne och ska köpa en större ponny. Till en början uppstår det svårigheter med Flower som Joanna

får reda ut tillsammans med sina föräldrar men till slut blir allt bra och de blir vänner. Boken innehåller några få illustrationer, den jag ansåg vara relevant för analys presenteras nedan efter textanalysen.

I boken berättas historien utifrån ett tredjepersonsperspektiv av typen introspektiv, vilket innebär att endast Joannas tankar och perspektiv på omvärlden skildras (Nikolajeva, 2017:239). Joanna skildras som en rund karaktär, hon är en bestämd tjej som vet vad hon vill göra men hon kan ibland känna sig osäker på sig själv. Hon vill gärna visa att hon inte är feg. "Testa lite galopp, säger de vuxna. Osäkert driver hon fram i trav igen. Vill inte vara feg." (Eriksson, 2008:18). Detta citat visar Joannas osäkerhet och hur hon inte vill berätta för de vuxna att hon är rädd. Under flera tillfällen i boken återkommer den rädslan att andra ska tycka att hon är feg. Vid ett tillfälle när hon ramlar av en häst blir hon tvingad av sin mamma att hoppa upp på hästen igen fast hon både är rädd och inte vill. När Joanna har köpt sin häst blir hon mer bestämd och vill göra allt på egen hand. Men hennes föräldrar vill inte låta henne göra allt i början eftersom de vill veta hur hästen kommer att bete sig hemma på gården först.

Joanna lossar grimskaffet för att leda ut. Men då säger mamma att hon ska göra det. "Varför det?" "Hon kan vara orolig. Hon har ju aldrig varit här förut." Joanna blir irriterad, mamma tror visst att hon inte klarar något alls! Hon är faktiskt ingen nybörjare! (Eriksson, 2008:56)

Jag tolkar utifrån detta citat att Joanna hela tiden känner att hon behöver visa vad hon kan. I början av boken får man veta att Joanna fått testa att ta hand om en häst för att föräldrarna ville se om hon klarade av att ta ansvar. Utifrån hur mycket Joanna väldigt ofta vill visa att hon vågar och att hon kan, tolkar jag att hon har väldigt höga krav på sig själv. Dessa krav baseras på hur hon vill att andra ska uppfatta henne som person. "Om du inte åker till skolan åker Flower tillbaka till Josef!" (Eriksson, 2008:66). Min tolkning är att föräldrarna bidrar till att hon har höga krav på sig själv när de ställer ultimatum, som de gör på fler ställen i boken. Hon vill ofta visa sig självständig men får många gånger svårt att göra det när föräldrarna inte låter henne testa. Varje gång hon försöker göra något men inte lyckas blir hon antingen arg eller ledsen och osäker. Samtidigt kan det vara förståeligt att de inte låter henne göra allt själv eftersom hon bara är 8 år. Joanna vill gärna se sig själv som äldre än hon egentligen är och är

noggrann med att säga att hon är stor. "När Joanna var liten satt hon ofta bredvid och målade. Men nu är hon stor och har inte tid med sånt." (Eriksson, 2008:10). Joanna visar en emotionell sida flera gånger i boken när hon gråter. Hon är även mån om vad andra ska tycka om henne, speciellt Maria. I flera situationer i boken väljer hon att handla utifrån vad Maria ska tycka. En dag i skolan när hon går runt ensam för att Ella och Anna inte vill prata om hästar, tänker hon att Maria kan tro att hon är mobbad och väljer istället att gå in och sätta sig på toaletten resten av rasten. Vid några tillfällen blir Joanna väldigt arg och upprörd för att hon anser att mamma och pappa inte lyssnar på henne. "Men pappa lyssnar inte på hennes protester. Och inte mamma heller. De är hopplösa. Tänk om Annas föräldrar skulle se dem, då skulle de tycka att de inte kan något om hästar." (Eriksson, 2008:58). Detta citat visar återigen Joannas osäkerhet när hon är mån om vad andra tycker.

Mamman i boken tolkar jag som en platt karaktär som är bestämd och oempatisk. När Joanna är ledsen och inte vill gå till skolan en morgon hotar hon med att inte köpa en häst. Denna händelse gör att jag tolkar mamman som oempatisk. Det återkommer på flera ställen att mamman istället för att prata med Joanna om vad som är fel ställer ultimatum eller hotar med något.

Pappan skildras som en något sträng person. Han känner glädje tillsammans med Joanna. När Joanna får hem Flower är han nästan lika glad som hon är. Han är även den som berättar för Joanna att Flower gått igenom besiktningen.

Maria, som är Joannas bästa vän är fyra år äldre och umgås bara med Joanna på fritiden. Då pratar de om hästar hela tiden. Maria har ingen egen häst men sköter en häst på ridskolan. Maria skildras som en osäker tjej som ofta känner behov av att hävda sig inför Joanna och att visa att hon är äldre. När Joanna får reda på att den första hästen som hon skulle åka och provrida är såld innan, blir hon ledsen. "Det snurrar i Joannas huvud, och hon kan inte sluta gråta, trots att Maria står bredvid och ser överlägsen ut och säger med vuxenrösten: 'Det är sånt som händer.'" (Eriksson, 2008:13). Detta citat visar en situation där Maria förminskar Joannas reaktion genom att kommentera negativt istället för att visa förståelse för att Joanna är ledsen. På skolbussen när Joanna blir retad av Marias kompisar skrattar Maria bara istället för att ta Joannas parti. Denna händelse påvisar återigen Marias osäkerhet.

Killen som äger hästen Flower innan Joanna heter Josef. Han beskrivs inte så ingående i boken men han är tystlåten och visar istället med kroppsspråk hur han känner. När Joanna och hennes familj ska hämta Flower ser han först arg ut, sedan står han med ihopbitna läppar. Jag tolkar det som att han är ledsen över att skiljas från Flower och försöker att inte visa det. Josef har två pappor, vilket avviker från heteronormen.

Joannas kompisar i skolan Anna och Ella har egna hästar, men de vill inte prata om hästar i skolan. De är mer intresserade av killarna som spelar fotboll. Det visar enligt min tolkning utifrån Rostgårds (Asklund, 2013:245) sammanställning att de är ett mellanting mellan hästflickor och ridflickor. Eftersom de har egna hästar antar jag att det är de som har hand om hästens skötsel, vilket gör dem till hästflickor. Men eftersom de inte visar sitt hästintresse i skolan kan de även tolkas som ridflickor i viss mån. Anna och Ellas intresse för killar synliggör den heterosexuella romantiken som Asklund (2013:254) beskriver förekommer i moderna hästböcker. Deras intresse beskrivs inte så ingående men utifrån det som beskrivs tolkar jag det som att intresset för killar konkurrerar med kärleken till hästarna.

Det verkar som alla Joannas kompisar bor på landet, då alla åker med samma skolbuss. Utifrån ett klassperspektiv verkar familjerna i boken ha en relativt god ekonomi eftersom de flesta äger en eller flera hästar och bor på en gård på landet. Det är en stor kostnad att ha häst, men det är billigare om hästen står på gården, då man inte behöver betala stallhyra, som ofta är dyr. Joannas pappa arbetar med att hjälpa andra att deklarerar. Jag tolkar det som att han arbetar med redovisning. Det framkommer inte i boken om Joannas mamma arbetar och heller inte vad hon arbetar med i så fall. Det nämns i boken att Joannas mamma kör en Volvo, som enligt min uppfattning är en vanlig bil i Sverige och inte den dyraste bilen som finns på marknaden. Utseendemässigt beskrivs ingen kroppsform i texten i boken, de beskrivningar som förekommer är hårfärg och kläder. Hårfärger som beskrivs är ljusare hårfärger och ofta nämns långt hår. Joannas kläder beskrivs några gånger i boken och en gång har hon på sig ett par ridbyxor som hon fått ärva av Maria.

Bild 4. Windborne-Brown (2008:8)

Bilden visar Joanna som sitter och väntar på sin kompis Maria. Hon har en smal kropp och långt hår.

2.4 Flisans osynliga häst

Flisans osynliga häst handlar om Flisan som drömmer om en egen häst. Hon känner sig ensam efter att bästa kompisen Ninna har hittat en annan bästis, Rebecka och glömt bort Flisan. Varje dag på väg till skolan är Flisan rädd för Kevin och hans kompisar, som brukar kasta sten på de yngre barnen som går förbi. En dag när Flisan känner sig extra ledsen och ensam kommer Manolito, en häst som bara hon kan se. I boken får vi även träffa Flisans föräldrar och skolfröken Vera. Flisan ska i slutet av boken få börja rida på en ridskola.

De flesta karaktärer i boken är flerdimensionella. Boken är skriven ur Flisans perspektiv och hon berättar i jag-form. Flisan skildras som en smart karaktär med mycket fantasi. Andra egenskaper som hon har är rädd, beroende och tävlande. Hon är rädd för Kevin Olsson och hans gäng med kompisar, som går i femman och sexan. Varje morgon ska de tävla mot varandra på sina cyklar men innan de gör det värmer de upp genom att kasta sten på småungar (Hagmar, 2004:7). Kevin är den tuffaste killen på skolan, han har inte en ny och häftig cykel som de andra killarna. Han har sin mammas gamla rostiga cykel med barnsits där bak, men han vinner ändå alltid

alla race (Hagmar, 2004:6). Kevin som karaktär har byggt upp en bild av hur han vill uppfattas, som tuff och orädd. Ingen vågar säga emot honom och han blir inte retad trots att han inte har en ny cykel som de andra killarna.

-Hur många vågar ta i tråden? frågar Kevin. De andra killarna ser nervöst på varandra. Ingen av dem vill verka feg, men ingen vill ta i tråden heller. -En liten stöt är väl ingenting, fortsätter Kevin hånfullt. - Gör det själv, då, svarar den modigaste av killarna. (...) Utan att tveka tar han tag i den översta tråden med den ena handen. (Hagmar, 2004:21-22)

Denna händelse visar att Kevin har en makt över de andra killarna, som inte vill säga emot honom. Det är endast den modigaste av killarna som vågar säga något, vilket jag tolkar som ett förtydligande av hans maktposition i gruppen. Han är även väldigt fokuserad på tävling och att visa sig stark och känslökall, vilket är flera av egenskaperna som Nikolajeva (2017:193) beskriver som manliga egenskaper. I slutet av boken visar Kevin en vänlig sida när Flisan har kommit på att han har ljugit om strömmen i staketet och berättar det för honom. Den vänliga sidan får bara Flisan se och han är noga med att ingen av hans kompisar får veta något. Jag tolkar det som att Kevin gör allt han kan för att hela tiden bevisa för sin omgivning att han är en tuff kille som inte visar känslor men han har även en omtänksam sida som han väljer att inte visa eftersom han då kan uppfattas som svag. Det finns därmed en viss skillnad mellan de olika sidor han visar i olika sociala sammanhang.

Flisans kompis Ninna, som har blivit bästa kompis med Rebecka, beskrivs som en beroende karaktär, som ofta inte har egna åsikter. När Rebecka vill göra något så följer hon med på det och oftast fryser de ut Flisan eftersom Rebecka inte tycker om henne. När Rebecka inte är i skolan vill Ninna plötsligt umgås med Flisan igen, för att hon inte vill vara ensam. Hon tänker inte på att Flisan är ensam när hon är med Rebecka, vilket visar att hon inte har empati med Flisan, som blir ledsen. Min tolkning är att Ninna inte har utvecklat sitt sätt att vara i relation till andra. Ninna glömmer bort att möta upp Flisan när de ska göra sällskap till skolan en dag och när Flisan kommer till skolan är Rebecka tillbaka. Det synliggör ännu en gång att Ninna bara umgås med Flisan när inte Rebecka är i skolan. Vid några tillfällen när hon har varit taskig mot Flisan har hon däremot bett om förlåtelse, vilket tyder på att hon ändå är medveten om att hon har behandlat Flisan dåligt. När hon ber Flisan om förlåtelse ser hon ofta olycklig ut, vilket visar att hon har dåligt samvete men ändå inte tänkt efter innan hon handlat. När Ninna bjuder in Rebecka och Flisan till sitt

födelsedagskalas vill Flisan köpa en fin present, gärna finare än den som Rebecka köpt. När Ninna älskar presenten som hon får av Flisan blir Rebecka avundsjuk och kontrar med att Ninna ska få följa med på en resa till Danmark. I denna händelse visar både Rebecka och Flisan en tävlingsinriktad sida då de tävlar om Ninnas uppmärksamhet. Det visar även en tydlig konflikt där huvudkaraktären konfronteras med en motståndare, som Rebecka tydligt är (Nikolajeva, 2017:67). Under kalaset beskriver Flisan stämningen mellan henne och Rebecka: "Luften mellan oss var tung och hotfull" (Hagmar, 2004:39). Rebecka vill inte alls att Flisan ska vara med när hon är med Ninna. I slutet av kalaset får hon Ninna att skicka hem Flisan för att de inte får plats alla tre på toaletten där de ska prova sminka sig. Hon visar en känslökall sida då hon inte tycks reflektera över att Flisan blir ledsen. När Ninna bjuder Flisan på kalaset frågar Rebecka varför Flisan ska få komma. Inte heller där visar hon någon empati för Flisan. Hon framställs även som svartsjuk när Ninna vill vara med Flisan istället för henne på kalaset.

Flisans beroende sida skildras genom att hon väldigt gärna vill ha en bästa kompis och hon söker ständigt den vänskapen hos Ninna men även hos en häst som går i en hage på vägen till skolan. Hon är även beroende av att ha sin pappa. På ett ställe i boken uttrycker Flisan oro över att hennes pappa ska åka tillbaka till Costa Rica, där han kommer ifrån, efter att han och mamman haft ett bråk. När Manolito dyker upp i Flisans fantasi skapar hon en egen vän, för att slippa vara ensam. Med Manolitos uppkomst kan det diskuteras huruvida Flisan blir mer självständig för att hon tekniskt sett är själv eller om hon fortfarande är beroende eftersom hon ändå låtsas att hon umgås med en häst och alltid har honom i tankarna. När Ninna vill umgås glömmer Flisan bort Manolito för ett tag men får dåligt samvete för det, vilket visar en omtänksam sida hos henne.

Flisan känner sig ofta ensam och den enda hon har att prata med är sin pappa. Pappan arbetar med att köra taxi på oregelbundna tider så hon vet inte när han kommer vara hemma. Hennes pappa är väldigt omtänksam och talar ofta om hur mycket han tycker om Flisan. Enligt min tolkning skildras han i en traditionell mammaroll, som enligt min uppfattning är omhändertagande och emotionell. Han försvarar ofta Flisan när han och mamman bråkar om Flisans beteende. Flisans mamma framställs som upptagen med arbete, stressad och lättretlig. Föräldrarna bråkar ofta om Flisans osynliga häst. Pappan anser att det är bra för Flisan att hon har en låtsaskompis så länge hon är glad men mamman är orolig. Sin

oro uttrycker hon i ilska som oftast går ut över pappan. På flera ställen i boken är hon arg eller irriterad över olika saker, vilket visar på aggressiva egenskaper, som är typiskt manligt enligt Nikolajeva (2017:193).

Klassperspektivet synliggörs bland annat genom Flisans beskrivning av familjens ekonomiska situation.

Att tjata på mamma och pappa är ingen idé, de har ändå inte råd att köpa någon häst åt mig. Fattiga är vi inte, men inte rika heller. Mamma klagar ofta på att allt är så dyrt och att vi har för lite pengar. (...) Så hus och mat har vi och tv och dator och mammas bil och pappas taxi. (Hagmar, 2004:49)

Detta citat ger läsaren en tydlig bild av familjens ekonomi. På flera ställen skildras mammans intresse för att tjäna mer pengar. Hon spenderar mycket tid på sitt arbete. Hon arbetade tidigare som sjuksköterska men har gått över till att arbeta med administrativa uppgifter på sjukhuset. Flisans pappa beskriver situationen genom att påpeka att förr brydde hon sig om att rädda liv medan det nu handlar om att tjäna pengar (Hagmar, 2004:33). I slutet av boken ska Flisan få börja rida, vilket hon är medveten om är dyrt. Det visar att familjen ändå har råd att betala för ett dyrt fritidsintresse. Kevins ekonomiska förhållanden blir tydliga i relation till att han har en gammal begagnad cykel medan de andra har nya och häftiga cyklar.

Bokens karaktärer utgår inte från stereotypa könsroller enligt min tolkning. Det manliga könet representeras på olika sätt utifrån uttryck av genus. Pappan beskrivs ha många kvinnliga egenskaper utifrån Nikolajevas tabell (2017:193), medan Kevin uttrycker ett genus som är typiskt manligt enligt tabellen. Även de kvinnliga karaktärerna uttrycker övervägande ett mer manligt genus, till exempel mamman. Flisan har både manliga och kvinnliga egenskaper utifrån Nikolajevas tabell.

På några ställen i boken nämns kroppsformer i texten så som detta om Flisans mamma. "Själv är hon inte rädd för någonting. Jo, utom för att bli tjock, det är hon faktiskt livrädd för. Vissa dagar vågar hon bara äta morötter och konstiga riskakor som smakar damm. Hur fånigt som helst" (Hagmar, 2004:8). Detta citat kan vara tänkt att visa att det är fånigt att inte vilja äta vanlig mat, men eftersom det handlar om en mamma som oftast är en förebild för barn kan budskapet tolkas som att bli tjock är det värsta som kan hända. En av de tre faktorer som Lindwall (2011:225) nämner som kan påverka kroppsuppfattning, medvetenhet om smala/tunna kroppar

i media, synliggörs här. På ett ställe beskrivs Ninnas mamma som en kort och tjock kvinna, som liknar en stubbe (Hagmar, 2004:41).

Vad gäller utseende beskrivs de flesta karaktärer som presenteras med en specifik hårfärg. Flisans pappa kommer från Costa Rica och beskrivs ha långt, svart, lockigt hår. Flisans hår är också långt och svart men helt spikrakt, hon önskar att hon hade lika lockigt hår som sin pappa. Andra hårfärger som beskrivs är ljus och mörkrött hår .

Bild 5. (Brunke, 2004:37).

Bilden föreställer Ninna och Rebecka som öppnar dörren när Flisan kommer till Ninnas födelsedagskalas. De normer som synliggörs i denna bild är smala kroppar och långt hår.

Bild 6. Brunke (2004:57)

Denna bild visar Kevin och hans vänner som kastar äpplen på Flisan när hon är på väg till skolan. Killar som har smala kroppar och kort hår.

2.5 Jämförelse av böckerna

Jag anser att alla analyserade böcker riktar sig till flickor då flickor är huvudpersoner och handlingen utspelar sig i huvudpersonernas vardagsliv. De skildras även utifrån ett kvinnligt perspektiv, som Westin (1994:10) beskriver, då alla huvudkaraktärer samt författare är kvinnor. Handlingen berör även känslor och olika relationer, vilket Kåreland (2013:50) beskriver som definition av en traditionell flickbok. De sysslor som huvudkaraktären beskrivs utföra i böckerna är stallsysslor som oftast enligt normen kvinnor utför. Hedenborg (2006:21) beskriver tre olika sorters hästböcker där den klassiska hästboken har en pojke som huvudkaraktär. Kåreland (2005:25) skriver om att förlag föredrar att sälja böcker med pojkar som huvudkaraktär. Om nu böcker med pojkar säljer bättre och hästböcker från början handlade om en pojke som tämjer en vildhäst, hur kom det sig att hästböckerna blev mer riktade till flickor och anpassade till flickbokens ramar om hemmiljö och relationer? Jag tolkar det som att eftersom ridsporten är så pass stor bland flickor och kvinnor så anpassades boken efter utvecklingen i stallet. En helt ny marknad fanns tillgänglig då det hästsporten blev till stor del kvinnodominerad i Sverige (Nikku, 2005:29).

Alla huvudkaraktärer har mycket kunskaper om hästar, de som inte har det från början, Flisan och Elina, lär sig och vill hela tiden veta mer. Flisan lånar böcker på biblioteket för att kunna ta hand om Manolito och Elina tar till sig allt hon får lära sig på ridskolan. De flesta av böckerna innehåller många facktermer som finns inom ridsporten. Det kan då vara svårt för läsare som inte har de kunskaperna att förstå vissa delar i boken. Min tolkning är att böckerna i huvudsak riktar sig till hästintresserade flickor, med kunskaper och erfarenheter från stallet och inte till flickor i allmänhet.

Sett utifrån Rostgårds sammanställning i Asklund (2013:245) om hästkulturens olika delar tillhör Noa och Alex i *Hästdetektiverna* den inre cirkeln, hästflickor, eftersom de båda bor på en hästgård och spenderar sin fritid i stallet. De har även sina vänner i stallet och utför alla de sysslor som behövs för hästens välmående. Elina i *Alla älskar Sigge* går från att vara en hästdrömsflicka i början av boken till att bli en ridflicka. I slutet av boken går hon mot att bli en hästflicka. Joanna i *Joanna får en egen häst* skulle jag definiera som en hästflicka i boken, den skillnad hon har från de andra är att hon mest är i sitt eget stall och därmed inte får så mycket gemenskap med vänner i stallet. Flisan i *Flisans osynliga häst* är en hästdrömsflicka

men i slutet av boken ska hon få prova på att bli en ridflicka. De tre delarna i sammanställningen förutsätter olika socioekonomiska villkor. Flisan, som är en hästdrömsflicka vill inget annat än att ha en egen häst, men hennes föräldrar har inte råd att skaffa en häst till henne. Att drömma om en häst kostar inga pengar, därför kan hon ta del av hästvärlden på det sättet. Flisan ska få börja rida på en ridskola i slutet av boken, vilket ger henne större möjlighet att utveckla sin roll i stallet till ridflicka eller hästflicka. Noa, som har en egen häst och dessutom har tillgång till alla hästar som bor på gården att ta hand om har bättre ekonomiska förutsättningar för att kunna vara en hästflicka. Elina har förutsättningar att bli både ridflicka och hästflicka redan från början i boken då hennes familj har råd att låta henne rida på ridskola. Joanna är redan en hästflicka, men det är svårt att veta om hon har ridit på ridskola innan handlingen i boken utspelar sig eller om hon endast har tagit hand om en annan häst. Hennes familj har de ekonomiska förutsättningarna för att hon ska kunna vara en hästflicka med egen häst.

Böckerna *Hästdetektiverna* och *Joanna får en egen häst* skildrar båda en vardag där karaktärerna har egna hästar. Däremot skiljer de sig åt i det faktum att en högre ekonomisk klass framställs i *Hästdetektiverna* där man nämner höginkomstyrken, barnflickor och influencers. I *Joanna får en egen häst* framhävs att flera tjejer har egna hästar men den övre medelklassen nämns inte på det tydliga sätt den gör i *Hästdetektiverna*. *Flisans osynliga häst* omnämner familjens ekonomi och att de inte har råd att köpa en häst, men de har råd att låta Flisan börja rida på en ridskola, vilket även Elinas familj i *Alla älskar Sigge* har. Karaktärernas socioekonomiska klass blir tydligare att tolka när de ses i relation till varandra (Tenngart, 2010:96). Det blir även tydligt att flickorna tänker på olika sätt beroende på deras situation, för Noa till exempel är det en självklarhet att alltid ha tillgång till hästar medan för Flisan är det allt annat än självklart att hennes familj ska ha råd att låta henne rida på ridskola.

Alla huvudkaraktärer har egenskaper som enligt Nikolajeva (2017:193) är typiskt manliga. Elina vill inte berätta att hon inte ridit än för tjejen som har en egen häst, Joanna vill inte visa sig feg, Flisan tävlar om en väns uppmärksamhet och Noa är aktiv och för handlingen framåt. Det kopplar jag till det Hallberg (2003:38) skriver om att hästflickor skildras som mer fria att undgå den normativa flickrollen. Elinas sociala situation och vardag skildras inte i samma utsträckning som de andra huvudkaraktärernas. Det är därför svårare att beskriva alla hennes egenskaper då

hennes personlighet i stallet är den som syns mest. Noas sociala situation beskrivs även fast handlingen endast utspelar sig i stallet, då hon berättar om händelser från sitt liv. Huvudkaraktärerna i alla böcker är flerdimensionella och runda då de har flera egenskaper (Nikolajeva, 2017:168). Även många bipersoner är flerdimensionella. Runda karaktärer ger enligt min tolkning ett mer verklighetstroget intryck då det är enklare för läsaren att relatera till karaktärerna. Detta eftersom de flesta människor har mer än en egenskap. Alla berättelser berättas utifrån en persons perspektiv, två av böckerna berättas i jagform och de andra två berättas i tredjeperson, introspektivt berättande (Nikolajeva, 2017:242).

De normer utifrån kroppsideal som förekommer i alla böckerna är en smal kroppsform. Endast en bok nämner kroppsformer i texten, det är *Flisans osynliga häst*. I de andra böckerna har kroppsideal endast representerats i bilder. Min tolkning av detta är att antingen nämns inte kroppsform för att det är böcker för yngre barn och att sådant nämns i böcker för äldre barn eller så förekommer inga andra kroppsformer i hästböcker. För att få reda på det krävs en mer omfattande studie än den som jag gjort. De flesta tjejerna har långt hår i alla böcker, vilket visar på en norm att tjejer har långt hår. Bilderna som presenteras i studien finns i böckerna och representerar en bild av flickskap, som Österlund (2013:171) talar om. Jag tolkar termen flickskap som en definition på hur en flicka bör se ut/vara. Läsaren kan få en felaktig bild av kroppsformer som förekommer i samhället då endast en sorts kroppsform presenteras. Då alla bilder i litteraturen representerar endast en kroppsform, kan denna smala kroppsform betraktas som det ideal som representeras i samhället. Det blir problematiskt för de läsare som inte ser ut som illustrationerna ska försöka identifiera sig med karaktärernas utseende i boken, då referensramen för bedömning av den egna kroppen är kopplad till samhällets kroppsideal (Lindwall, 2011:221). En bild från *Flisans osynliga häst* visar pojkar med kort hår, vilket även det visar en norm att pojkar har kort hår. I de fall där hår nämns i texten är det ofta beskrivet som långt.

3 Avslutning

I detta avsnitt redovisas en metodisk reflektion, den avslutande sammanfattningen samt tankar om vidare forskning.

3.1 Metodisk reflektion

I denna studie togs undersökningsfrågor fram utifrån forskningsfrågorna för att underlätta analyserna. Det underlättade för mig i läsningen att ha frågorna att utgå från då jag enklare kunde kategorisera utifrån genus, utseende, kroppsideal och klass. Kategoriseringen med hjälp av färgglada lappar var till stor hjälp vid skrivandet av analyserna. Ett problem i läsandet utifrån undersökningsfrågorna var att det blev mycket fokus på dessa och ibland glömdes helheten och handlingen bort. Jag valde därför att läsa om böckerna en gång till för att få ett helhetsperspektiv på berättelsen i boken.

3.2 Slutsats

Studien har undersökt hur genus representeras i fyra hästböcker för barn 6-9 år. I den valda litteraturen har även normer utifrån utseende, kroppsideal och klass granskats. Analyserna visar att huvudkaraktärerna i tre av böckerna avviker på vissa punkter från den traditionella flickrollen när de uttrycker sitt genus. Manliga karaktärer avvek också från könsrollens egenskaper i vissa fall. De normer utifrån kroppsideal och utseende som synliggjordes i böckerna var smala kroppar och långt hår på de kvinnliga karaktärerna. En kroppsform, tjock, nämndes i en bok i negativ bemärkelse och situationen var att en förälder inte önskade få den kroppsformen. Utifrån socioekonomisk klass representerades ingen huvudkaraktärs situation som fattig eller att de lever under svåra ekonomiska förhållanden. Trots att alla böcker skildrade en medelklass, förekommer vissa skillnader i huvudkaraktärernas ekonomiska situationer. I en av böckerna, *Flisans osynliga häst*, betonar huvudkaraktären hur kostsamt det är att rida på ridskola, medan Noa i *Hästdetektiverna* har en egen häst och bor på en hästgård. I de andra två böckerna finns även där skillnader då Joanna får köpa en egen häst medan Elina "bara" får börja på ridskola. Även i de böcker där huvudkaraktärerna har egna hästar skiljer sig den ekonomiska klassen åt. Alla karaktärer har ett stort hästintresse men deras förutsättningar påverkas av deras ekonomiska klass. I en av böckerna förekommer

beskrivningar som kan tyda på en socioekonomiskt lägre klass. Det synliggörs genom att en av bikaraktärerna har en gammal och rostig cykel medan hans vänner har nya cyklar.

3.2.2 Vidare forskning

Under studiens gång har nya frågor dykt upp som skulle vara intressanta att ta reda på i en annan studie. En av dessa frågor är om flickor i större utsträckning frångår den normativa flickrollen i just hästböcker eller om det är vanligt förekommande i andra böcker också. Det skulle kräva en omfattande jämförelse mellan många böcker. En annan intressant undersökning skulle vara att studera lärares medvetenhet om vilka genus, kroppar och ekonomisk klass som representeras i de böcker som används i skolan.

Referenser

Asklund, Helen (2013) Hästflickan i förändring i Linn Hallbergs och Pia Hagmars hästböcker. I Söderberg, Österlund, Formark. *Flicktion. Perspektiv på flickan i fiktionen*. (s. 243-257). Malmö: Universus Academic Press.

Genus.se (u.å) *Social konstruktion*. Hämtad 2019-01-20 från <https://www.genus.se/ord/social-konstruktion/>

Hallberg, Kristin (2003:2) Hästböcker en litteraturart att ta på allvar. *Opsis Kalopsis, juni (nr 2)*. s. 35-38.

Hedenborg, Susanna. (2006). Från Den svarta hingsten till Klara, färdiga, gå. *Barnboken*, nr 1.

Kåreland, Lena. (2013) *Barnboken i samhället*. Lund: Studentlitteratur

Kåreland, Lena (2005) *Modig och stark – eller ligga lågt. Skönlitteratur och genus i skola och förskola*. Stockholm: Natur & Kultur

Lindgren, Simon. (2009) *Populärkultur. Teorier, metoder och analyser*. Malmö: Liber

Lindwall, Magnus. (2011). *Självkänsla. Bortom populärpsykologi och enkla sanningar*. Lund: Studentlitteratur AB.

Nikku, Nina (2005) *Stallkulturen som arena för flickors identitetsskapande*. Sociologisk forskning. 2005, 4: s.29-34.

Nikolajeva, Maria (2017) *Barnbokens byggklossar*. Lund: Studentlitteratur AB

SCB. (u.å) *Sök på namn- Hur många heter...?*. Hämtad 2019-01-20 från <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/namnsock/Search/?nameSearchInput=noa>

Skolverket. (2017). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (reviderad 2017)*. Stockholm: Skolverket.

Tenngart, Paul. (2008) *Litteraturteori*. Gleerups Utbildning AB.

Westin, Boel. (1994). Flickboken som genre. I *Om flickor för flickor*. (s.10-14). Stockholm: Raben & Sjögren.

Åkerlund, Carl. (red.) (2011) *Bryt! Ett metodmaterial om normer i allmänhet och heteronormen i synnerhet*. Stockholm: RFSU ungdom & Forum för levande historia.

Österlund, Mia. (2013) Att formge en flicka. Flickskapets transformationer hos Pija Lindenbaum och Stina Wirsén. I Söderberg, Österlund, Formark. I *Flicktion. Perspektiv på flickan i fiktionen*. (s. 168-187). Malmö: Universus Academic Press.

Skönlitteratur

Eriksson, Malin (2008) *Joanna får en egen häst*. Kikkuli förlag AB.

Hagmar, Pia (2004) *Flisans osynliga häst*. B. Wahlström.

Hallberg, Lin. (2004) *Alla älskar Sigge*. Bonnier Carlsen bokförlag.

Hansson, Catharina & Furberg, Lena. (2013) *Hästdetektiverna- Mysteriet med den blodröda ponnyn*. Semic.

Bilaga 1

Undersökningsfrågor:

- Vem är huvudperson? Vilka centrala bipersoner finns? Hur är de beskrivna (genus, kroppsform, personlighet)?
- Hur skildras berättelsens miljö och karaktärer utifrån ett klassperspektiv (socioekonomiska förhållanden, etc.)?
- Är genus, kroppsform och klass något som tematiseras i boken? Finns det konflikter, spänning, budskap som kan kopplas till just genus och klass?